

Uniwersytet w mieście. Projekt programu organizacji przestrzennej Uniwersytetu Warszawskiego

Merytoryczne cele polityki przestrzennej

- stworzenie studentom możliwości korzystania z zajęć i zasobów dydaktycznych różnych wydziałów oraz stworzenie warunków do rozwoju życia społecznego środowiska akademickiego,
- poprawa warunków studiowania, nauczania i innych form działalności UW poprzez efektywniejsze wykorzystywanie zasobów i oszczędność czasu,
- rozwój bezpośrednich kontaktów nauczycieli akademickich sprzyjających współpracy naukowej i wymianie doświadczeń dydaktycznych, stworzenie warunków do rozwoju życia społecznego i identyfikacji z Uniwersytetem,
- obniżenie kosztów eksploatacji zasobów i poprawa funkcjonowania służb administracyjno-technicznych.

Strategia rozwoju

Zbliżenie przestrzenne powinno przyczynić się do realizacji tych powszechnie akceptowanych celów niezależnie od tego, jaki system kształcenia zostanie przyjęty, oraz od modelu organizacyjnego Uniwersytetu. Nawet zakładając, że liczba studentów na UW w Warszawie nie przekroczy 50 000 nie jest możliwe skupienie Uniwersytetu w jednym zgrupowaniu. Pożądana jest jednak jak największa koncentracja przestrzenna Uniwersytetu, szczególnie jego jednostek naukowo-dydaktycznych. Proponuje się więc:

- dążyć do skupienia wszystkich wydziałów w zgrupowaniach dydaktyczno-naukowych Centrum i Ochota,
- stworzyć "miasteczko studenckie" w zgrupowaniu Szturmowa,
- stopniowo przemieszczać do tych trzech zgrupowań rozproszone w mieście jednostki Uniwersytetu (poza Ogrodem Botanicznym).

Zgrupowania naukowo-dydaktyczne powinny być tak wytyczone, aby pozwalały na przemieszczanie się pieszo między budynkami w ciągu kwadransa czyli w czasie przerwy między zajęciami.

Zgrupowanie Centrum

Ze względów historycznych, z uwagi na charakter zabytkowych budynków oraz lokalizację nowej Biblioteki UW proponuje się, aby zgrupowanie Centrum skupiało wydziały humanistyczne. Usytuowanie BUW nad Wisłą przesądza o konieczności rozwoju zgrupowania w tym kierunku. Uniwersytet powinien konsekwentnie zabiegać o wszelkie tereny i budynki położone między rzeką a historyczną siedzibą UW przy Krakowskim Przedmieściu. Należy pilnie przystąpić do działań, bowiem aktywne starania innych instytucji ograniczają unikalne zasoby terenów i budynków, które powinniśmy pozyskać.

W szczególności postuluje się:

- wystąpienie do władz miasta o zmianę planu zagospodarowania przestrzennego Powiśla dla potrzeb "usług naukowych", a zwłaszcza trzech niezagospodarowanych działek:
- między ulicami Dobrą, Karową i Furmańską,
- w prostokącie ograniczonym przez ulice Gęsta, Karową, Browarną i Dobrą,
- między Dobrą, Bednarską i Wybrzeżem Kościuszkowskim,

- wejście w posiadanie budynków na rogu ulic Bednarskiej i Dobrej (Bednarska 2 i 7) wraz z działkami wzdłuż ul. Bednarskiej i ul. Dobrej, przylegającymi do budynku przy ul. Bednarskiej 7, na których możliwa byłaby ich rozbudowa.

Proponuje się rozważenie pozyskania dla Uniwersytetu poprzez kupno, wymianę lub w inny sposób wszelkich interesujących terenów i budynków w promieniu 15 minut pieszo od podnóża skarpy pod Pałacem Kazimierzowskim.

Należy pilnie przygotować plan postulowanego rozmieszczenia jednostek UW na Powiślu, który powinien towarzyszyć wystąpieniom do władz w sprawie przyznania gruntów i budynków. Do podejmowania bieżących decyzji potrzebny jest wynikający z całościowej wizji plan zmian wykorzystania budynków zgrupowania przy Krakowskim Przedmieściu po wyprowadzeniu się Wydziału Biologii, BUW oraz obcych użytkowników. Ponieważ wszystkie wydziały humanistyczne odczuwają brak powierzchni dydaktycznej proponuje się rozważenie adaptacji obecnego gmachu BUW na te cele (audytoria). Należy rozważyć przeniesienie z Centrum wszystkich jednostek, których usytuowanie tam nie jest niezbędne. Proponuje się zaplanowanie przebudowy zespołu Browarna 8/10 oraz Dobra 56 (b. stołówka) w celu lepszego wykorzystania powierzchni działki.

Zgrupowanie Ochota

Proponuje się, aby zgrupowanie Ochota skupiało wydziały matematyczno-przyrodnicze. Należy niezwłocznie podjąć prace nad opracowaniem planu wykorzystania i przewidywanej zabudowy terenów, zapewne przeznaczonych w tym rejonie dla Uniwersytetu. Priorytetowym zadaniem jest podjęcie decyzji o przeznaczeniu niedokończonej części gmachu, w którym znajduje się Cyklotron. Ważne jest również podjęcie decyzji o przeznaczeniu istniejących już obiektów (np. dawnej stołówki), a także wyznaczenie terenów do wspólnego użytkowania (np. na budowę parkingu). Należy dążyć do skupienia wszystkich jednostek Wydziału Biologii (poza Ogrodem Botanicznym) w nowo wznoszonym dla tego wydziału gmachu (ewentualnie w sąsiadującej z nim niedokończonej części budynku dawnego Cyklotronu).

Trzeba także nadal zabiegać o ostateczne wyprowadzenie się wojska z pomieszczeń dawnej WAP, przy ul. Banacha 2, a następnie podjąć negocjacje z MON w celu przejęcia całej posesji Banacha 2. Program użytkowy i projekt urbanistyczny zgrupowania Ochota powinien powstawać w porozumieniu z Akademią Medyczną oraz Instytutem Biologii Doświadczalnej PAN, a także Instytutem Onkologii. Można rozważyć możliwość wspólnego wzniesienia Biblioteki Nauk Ścisłych i Medycznych, czym zapewne byłaby zainteresowana Akademia Medyczna. Celowe byłoby również zbudowanie ogrodzenia wzdłuż ulicy Pasteura i wokół parku Marii Skłodowskiej-Curie, dalej wzdłuż al. Żwirki i Wigury oraz ul. Banacha.

Zgrupowanie Szturmowa

Zgrupowanie to proponuje się przeznaczyć przede wszystkim na osiedle domów studenckich oraz hoteli pracowniczych (z docelową rezygnacją z posiadania takich obiektów w innych miejscach, być może poza Ochotą), obiekty sportowe itp. Należy rozważyć przeniesienie tu części administracji uniwersyteckiej oraz jednostek niezwiązanych bezpośrednio z wydziałami (np. Studium WF, Archiwum, wydawnictwa z zakładem graficznym). Należy też pilnie rozważyć docelowe przeznaczenie wznoszonego tam budynku magazynu BUW.

Jednostki rozproszone

Proponuje się stopniowe przemieszczanie (poprzez sprzedaż, wymianę itp.) rozproszonych jednostek i agend do trzech zgrupowań. Postuluje się w szczególności rezygnację z podejmowania przez Uniwersytet prac mających na celu rozbudowę i modernizację obiektów rozproszonych natomiast koncentrację środków inwestycyjnych w zgrupowaniach.

Infrastruktura

Postuluje się połączenie zgrupowań nowoczesną siecią do elektronicznego przekazywania danych (w tym telefoniczną) i wyposażenie Uniwersytetu w jednolitą centralę zapewniającą bezpośredni dostęp z miasta do wszystkich numerów wewnętrznych i pozwalająca realizować połączenia między abonentami uniwersyteckimi (ze wszystkich trzech zgrupowań) jako połączenia wewnętrzne.

Proponuje się uruchomienie połączenia autobusowego między zgrupowaniami, ułatwiającego komunikację oraz wymianę poczty.

Finansowanie programu reorganizacji przestrzennej

Poza wystąpieniami do agend państwowych, a w szczególności do Ministerstwa Edukacji Narodowej, Komitetu Badań Naukowych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz fundacji działających w zakresie edukacji i badań naukowych proponuje się rozważenie następujących źródeł finansowania programu:

- dochody płynące z wynajmu obiektów rozproszonych, ich sprzedaży bezpośrednio lub w formie opcji na zakup danych działek lub budynków po z góry ustalonej cenie,
- rozwijanie odpłatnej działalności dydaktycznej w zakresie najbardziej poszukiwanych na rynku specjalności (np. prawo, zarządzanie, ekonomia, informatyka, języki).
- zorganizowanie wokół programu akcji pozyskiwania prywatnych sponsorów w kraju i za granicą ("fund raising"), proponując konkretne metody utrwalenia pamięci o darczyńcach.

Działania przygotowawcze

W celu przygotowania szczegółowego planu poczynić mającego na celu realizację przedstawionego programu należy:

- szczegółowo zapoznać się z planami zagospodarowania przestrzennego i poczynionymi przez miasto zobowiązaniami w rejonach zgrupowań i jednostek rozproszonych (pod kątem ewentualnych transakcji),
- ustalić obecny status prawny obiektów użytkowanych przez Uniwersytet,
- przejść na własność (założenie ksiąg hipotecznych) wszystkich obiektów użytkowanych przez Uniwersytet będących dotąd własnością skarbu państwa,
- opracować program i systematycznie porządkować rozmieszczenie jednostek organizacyjnych Uniwersytetu, a w szczególności komasować przestrzennie poszczególne jednostki,
- ustalić zasady dysponowania i zarządzania przez władze wydziałów i innych jednostek obiektami, które użytkują, a w szczególności zasad wspólnej eksploatacji powierzchni dydaktycznej w zgrupowaniach.

Przewodniczący Senackiej Komisji ds. Organizacji i Rozwoju
Uniwersytetu Warszawskiego

Stefan Jackowski

22.03.1995 r.